

Sygn. akt III Ca 47/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Tomasz Pawlik

Sędzia SO Lucyna Morys – Magiera (spr.)

Sędzia SR (del.) Ewa Buczek-Fidyka

Protokolant Marzena Makoś

po rozpoznaniu w dniu 23 listopada 2017 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zwolnienie spod egzekucji

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 6 października 2015 r., sygn. akt I C 629/11

uchyla zaskarżony wyrok w punkcie 1 i 4, przekazując w tym zakresie sprawę Sądowi Rejonowemu w Rybniku do ponownego rozpoznania, z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

SSR (del.) Ewa Buczek-Fidyka SSO Tomasz Pawlik SSO Lucyna Morys - Magiera

Sygn. akt III Ca 47/17

UZASADNIENIE

Powódka (...) sp. z o.o. w R. w pozwie przeciwko (...) SA w K. oraz ZUS w W. wniosła o zwolnienie spod egzekucji opisanych szczegółowo w pozwie ruchomości : frezarki oraz urządzeń, zajętych w dniu 10 listopada 2011r. przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Rybniku C. L. w sprawach o sygn. Km 768/10, Km 2275/10, Km 1772/11, stanowiących jej własność oraz o zwrot kosztów procesu od pozwanych. Podnosiła, iż nieruchomości, na której dokonano zajęcia, stanowiła także jej własność, podobnie jak zajęte ruchomości, nie należącej do egzekwowanego dłużnika (...) sp. z o.o. w R..

Pozwany (...) SA w K. wniósł o oddalenie powództwa i zwrot kosztów procesu, podnosząc, że nie wykazano, by siedziba dłużnika nie mieściła się pod adresem gdzie dokonano zajęcia ruchomości oraz by stanowiły one własność powódki; kwestionował faktury, którymi wykazywała swoje prawo do nich. Podnosił, że umowy sprzedaży zajętych ruchomości miały charakter fikcyjny i były nieważne, wskazując na kapitałowe i osobowe powiązania między powódką a dłużnikiem. Zarzucał, że działania powódki miały na celu pokrzywdzenie wierzyciela.

Pozwany ZUS w W. wniósł o oddalenie powództwa i zwrot kosztów procesu. Podnosił, że uprzednio już złożył do Komornika pismo, w którym wniósł o zwolnienie przedmiotowych ruchomości spod egzekucji i otrzymał w dniu 30 kwietnia 2012r. postanowienie Komornika o uwzględnieniu jego wniosku.

Zaskarżonym wyrokiem z 6 października 2015r. Sąd Rejonowy w Rybniku w pkt 1 zwolnił od egzekucji stanowiące własność powódki, zajęte na wniosek pozwanych w dniu 10 listopada 2011r. przez Komornika Sądowego przy tamtejszym Sądzie C. L. w sprawach o sygn. Km 768/10, Km 2275/10, Km 1772/11 wymienione w sentencji ruchomości, w pkt 2 umorzył postępowanie w stosunku do pozwanego ZUS w W., oddalając w pkt 3 wniosek tego pozwanego o zwrot kosztów procesu, w pkt 4 zasądził od pozwanego Banku BPH SA w K. na rzecz powódki kwotę 3265zł tytułem zwrotu kosztów procesu oraz z pkt 5 zasądził od pozwanego ZUS w W. na rzecz powódki kwotę 3265zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Rybniku C. L. dokonał w ramach postępowania egzekucyjnego prowadzonego przeciwko dłużnikowi (...) sp. z o.o. w R. w sprawach o sygn. Km 768/10, Km 2275/10, Km 1772/11 ruchomości znajdujących się w R. przy ul. (...), gdzie znajdowała się siedziba dłużnika oraz majątek nieruchomy i ruchomy powódki w niniejszej sprawie. Podczas czynności prezes powódki K. K. złożył oświadczenie, zgodnie z którym powódka jest podmiotem odrębnym od dłużnika, który nie ma siedziby pod podanym adresem, zaś całość majątku tam się znajdującego należy do powódki. Zajęte ruchomości zostały wymienione w sentencji zaskarżonego wyroku, powódka pisemnie zwróciła się do pozwanych o zwolnienie przedmiotów spod egzekucji, dołączając do pism faktury VAT dotyczące ich zakupu. Jak ustalono, pozwany ZUS w W. zwrócił się do Komornika o zwolnienie wskazanych przedmiotów spod egzekucji pismem z 22 lutego 2012r. Pismem wniesionym do Komornika w dniu 22 marca 2012r. powódka wraz z innymi podmiotami wniosła o zwolnienie spod egzekucji ruchomości zajętych pod adresem podanym jako siedziba dłużnika oraz o umorzenie postępowań egzekucyjnych w tym zakresie.

Sąd Rejonowy ustalił, iż postanowieniem z 19 listopada 2013r. Komornik w sprawie o sygn. akt Km 1772/11 oddalił wniosek powódki o zwolnienie ruchomości spod zajęcia, skarga na to orzeczenie została oddalona w sprawie II Co 735/14. Komornik mimo wezwań nie udzielał pozwanemu ZUS w W. szczegółowych informacji i wyjaśnień w przedmiocie jego wniosku o zwolnienie spod egzekucji wskazanych ruchomości. Pozwany w niniejszej sprawie podnosił, że postanowieniem z 30 kwietnia 2012r. zgodnie z jego wnioskiem Komornik zwolnił spod egzekucji przedmiotowe ruchomości.

Powódka pismem z 18 maja 2013r. cofnęła pozew przeciwko ZUS w W. podnosząc, że nie posiadała wiedzy o wyrażeniu zgody na zwolnienie przedmiotów spod egzekucji przez tego wierzyciela. Pozwany wyraził zgodę na cofnięcie pozwu, zgłaszając wniosek o zasądzenie od powódki na jego rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w niniejszej sprawie w związku z jej tokiem.

W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy uznał, iż należało zwolnić od egzekucji stanowiące własność powódki ruchomości.

Umorzono postępowanie w zakresie objętym cofnięciem pozwu. O kosztach procesu wyrzeczono z powołaniem na art. 98 kpc. Wniosek o zwrot kosztów pozwanego ZUS w W. oddalono, przytaczając art. 101 kpc.

Apelację od tego wyroku w zakresie rozstrzygnięć zawartych w pkt 1 i 4 wniósł pozwany (...) SA w K., domagając się jego uchylenia i przekazania sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego, względnie jego zmiany poprzez oddalenie powództwa w stosunku do apelującego pozwanego oraz zwrotu na jego rzecz kosztów postępowania za obie instancje.

W pozostałym zakresie wyroku uprawomocnił się bez zaskarżenia.

Apelujący pozwany zarzucał naruszenie przepisów prawa procesowego mające wpływ na treść rozstrzygnięcia, w postaci art.233 § 1 kpc w zw. z art. 841 kpc poprzez dowolną a nieswobodną ocenę wiarygodności dowodów polegającą na błędnym uznaniu, że zaistniały podstawy do zwolnienia spod zajęcia ruchomości wskazanych w wyroku, naruszenie

art. 233 § 1 kpc, polegające na ograniczeniu badania sprawy oraz rozważań do analizy postępowania komorniczego w odniesieniu do pozwanego ZUS w W. i jego zgody na zwolnienie spod egzekucji, podczas gdy z akt sprawy wynika brak podstaw do podjęcia zaskarżonego rozstrzygnięcia, gdyż dowody nie wskazują na możliwość zwolnienia spod zajęcia ruchomości, zaś sąd pierwszej instancji nie tylko ich nie przywołał, ale także nie ocenił. Skarżący podnosił naruszenie art. 233 § 1 kpc oraz art. 227 kpc w zw. z art. 233 kpc poprzez przyjęcie, iż uznanie zasadności powództwa przez drugiego pozwanego ma skutek także wobec skarżącego bez dokonania oceny zgromadzonego materiału dowodowego, w tym dowodów przywołanych przez niego oraz zarzutu zgłoszenia skargi paulińskiej zgłoszonego w odpowiedzi na pozew i innych dowodów z dokumentów przedstawianych w roku procesu przez pozwanego. Apelujący podnosił brak rozważenia pozorności oświadczeń powódki składanych w zakresie prawa własności przysługującego jej do przedmiotowych ruchomości. W zakresie zarzutu naruszenia przepisów prawa procesowego skarżący podnosił nadto naruszenie art. 328 § 2 kpc poprzez sporządzenie uzasadnienia wyroku w sposób uniemożliwiający jakąkolwiek weryfikację jego motywów, bowiem nie zawarto w nim faktów uznanych za wykazane, dowodów na ich potwierdzenie oraz oceny ich wiarygodności oraz wskazania i wyjaśnienia zastosowanej podstawy prawnej. Zarzucał apelujący nierozpoznanie istoty sprawy i naruszenie art. 328 § 2 kpc w zw., z art. 233 § 1 kpc poprzez brak wskazania w uzasadnieniu kwestionowanego wyroku oceny dowodów uznanych przez Sąd Rejonowy za wiarygodne oraz przyczyn, dla których innym dowodom wiary tej odmówił.

Apelujący podnosił nadto naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci art. 527 § 1 – 4 kc przez jego niezastosowanie i brak oceny dokonania czynności z pokrzywdzeniem wierzyciela, naruszenie art. 83 § 1 i 2 kc przez jego niezastosowanie i brak oceny czynności pozornych dokonanych w celu pokrzywdzenia wierzyciela i uniemożliwienie egzekucji.

W toku postępowania międzyinstancyjnego, z dniem 4 listopada 2016r. (...) SA w W. wstąpił w ogół wskazanych praw i obowiązków pozwanego, w tym dotyczących niniejszego postępowania. Podtrzymał dotychczasowe stanowisko pozwanego w sprawie.

Powódka wniosła o oddalenie apelacji i zwrot kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego musiała odnieść skutek w zakresie objętym zaskarżeniem.

W pierwszej kolejności wypada wskazać, iż w niniejszej sprawie w zakresie objętym rozpoznawaną apelacją doszło do nierozpoznania istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 kpc, co determinowało zakres rozstrzygnięcia Sądu Odwoławczego.

Wszystkie zarzuty naruszenia przepisów praw procesowego mającego wpływ na wynik sprawy, podnoszone w apelacji, okazały się być trafne, natomiast z uwagi na powyższe stwierdzenie Sądu drugiej instancji, zbędnym stało się odnoszenie do zarzutów naruszenia przepisów prawa materialnego.

Sąd pierwszej instancji w istocie dokonał szczątkowych ustaleń faktycznych w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia sporu w niniejszej sprawie, zważywszy nie tylko na stanowiska procesowe stron prezentowane konsekwentnie w toku procesu, ale i przedmiot niniejszego postępowania. W sytuacji sprzecznych stanowisk obu stron postępowania procesowego i oferowania przez nie określonych dowodów, na ich poparcie, koniecznym było wskazanie, którym z nich dano wiarę i dlaczego, a którym wiary tej odmówiono. Tego kluczowego dla ustaleń faktycznych elementu zabrakło w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, tym samym nie sposób stwierdzić prawidłowości poczynionych ustaleń faktycznych, zwłaszcza w świetle przeciwstawności stanowisk stron i dostarczonego przez nie materiału dowodowego.

Przede wszystkim jednak brak jest jakichkolwiek rozważań prawnych zarówno co do podstawy faktycznej, jak i prawnej dochodzonego roszczenia.

Żądanie pozwu nie zostało przez Sąd Rejonowy w żaden sposób poddane ocenie prawnej, nie wskazano też jej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, tym samym nie sposób zweryfikować prawidłowości dokonanej przez Sąd pierwszej instancji kwalifikacji. Praktyczny brak jakichkolwiek motywów merytorycznych wyroku uniemożliwił dokonanie należytej kontroli instancyjnej jego prawidłowości, jak słusznie wskazywano w apelacji.

Sąd drugiej instancji zważył, iż w pisemnych motywach zaskarżonego orzeczenia nie zawarto wyjaśnienia podstawy prawnej uwzględnienia powództwa, nie przytoczono zastosowanej regulacji prawnej oraz nie wyjaśniono podstaw podjęcia kwestionowanego rozstrzygnięcia co do meritum sprawy, ograniczając się do zagadnienia umorzenia postępowania oraz kosztów procesu w stosunku do drugiego z pozwanych. Zupełny brak rozważenia przesłanek zasadności roszczenia w zakresie stosownej regulacji prawnej uniemożliwił prawidłową kontrolę instancyjną zaskarżonego rozstrzygnięcia. Nie sposób było przyjąć, iżby uzasadnienie omyłkowo zostało wydrukowane w sposób niekompletny, albowiem numeracja jego kart zachowuje ciągłość, zatem Sąd Odwoławczy przyjął, że nie doszło do przypadkowego pominięcia określonych treści w ramach wydruku.

Z tych wszystkich przyczyn uchylono wyrok Sądu pierwszej instancji w części objętej apelacją i przekazano sprawę w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Rybniku, na zasadzie art. 386 § 4 kpc.

Wobec tego rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego wyrzeczono na mocy art. 108 § 2 kpc.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy poczyni stosowne do inicjatywy dowodowej stron ustalenia faktyczne w zakresie istotnym dla rozpoznania sporu w niniejszej sprawie. Dokona zatem ustaleń co do rzeczywistego stanu rzeczy, analizując wszelkie zarzuty zgłaszane w toku procesu przez strony oraz objęte postępowaniem dowodowym, z należyłą i weryfikowalną oceną wiarygodności zaoferowanych przez strony dowodów oraz ewaluacją ich miarodajności dla poszczególnych ustaleń.

W oparciu o tak stwierdzony stan faktyczny dopiero Sąd pierwszej instancji dokona oceny prawnej żądania pozwu, z należyłą jego kwalifikacją prawną przy zastosowaniu obowiązujących regulacji prawnych oraz ich przywołaniu.

SSR del. Ewa Buczek – Fidyka SSO Tomasz Pawlik SSO Lucyna Morys – Magiera